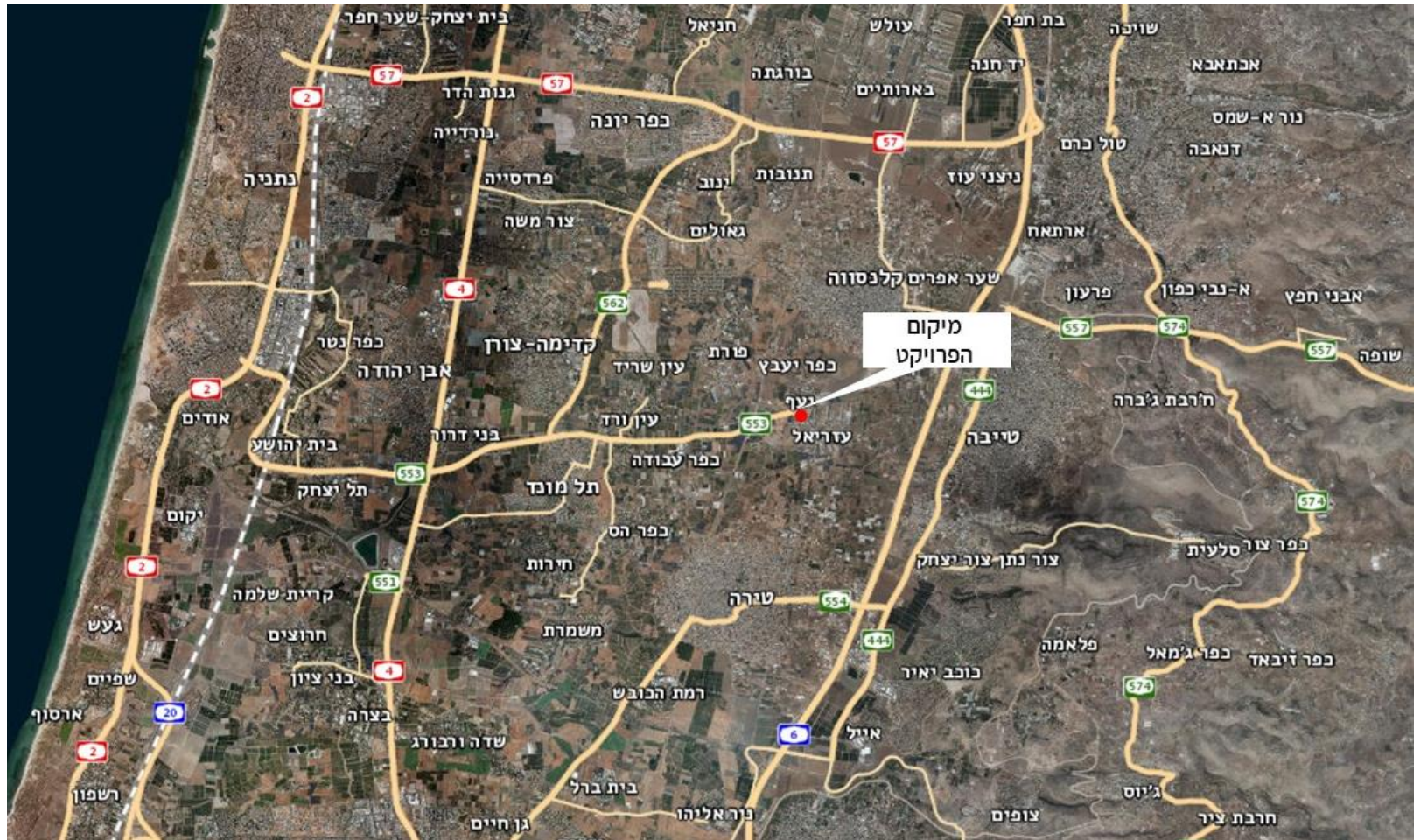

פארק אקולוגי בריכת חורף יער

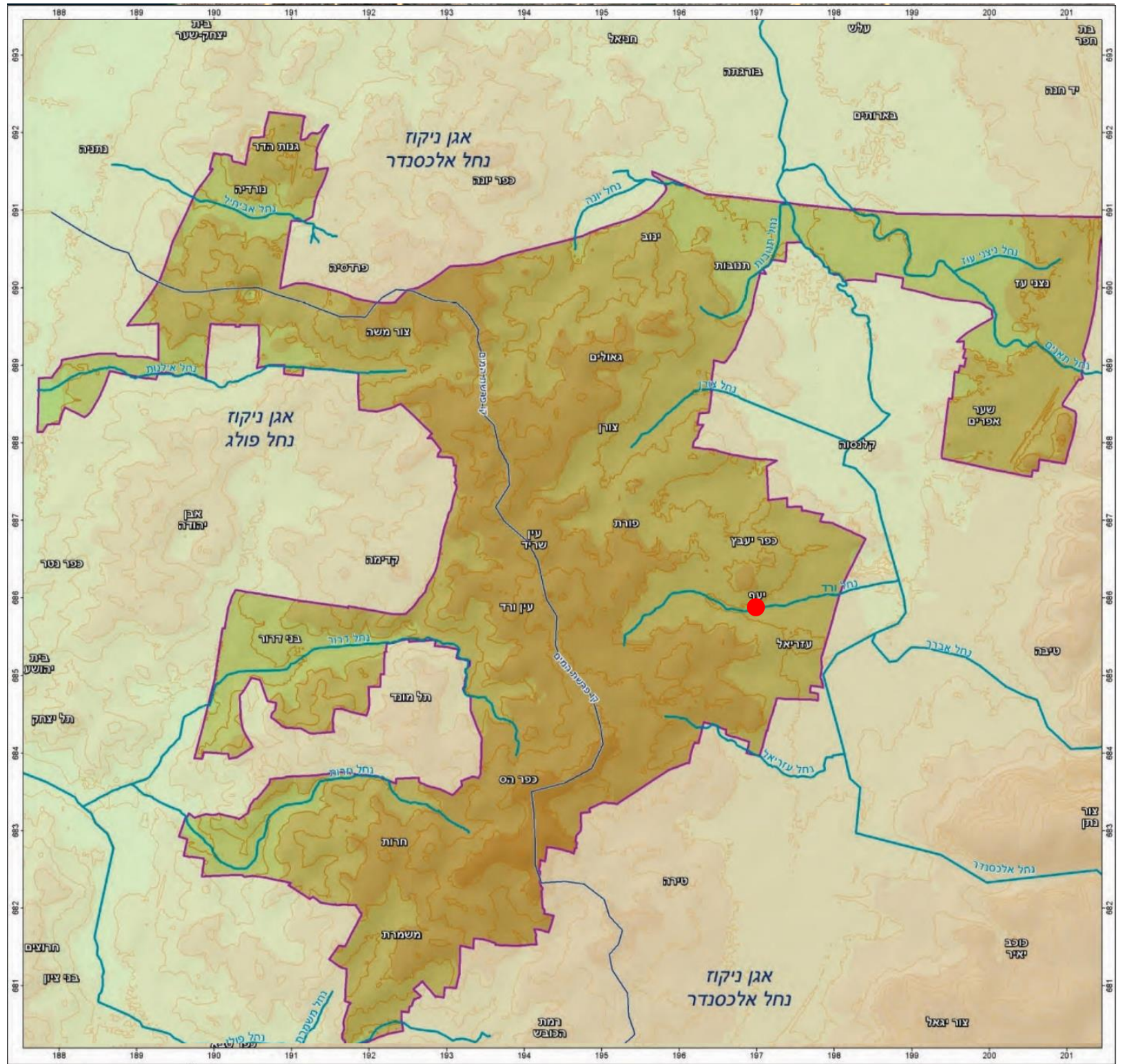
פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | מיקום הפרויקט

שטחי התוכנית "פארק אקולוגי בריכת חורף יעף" ממוקמים בשטח בור, בתחומי הישוב הקהילתי יעף בתחום השיפוט של המועצה האזורית לב-השרון, על גדות נחל ורד שמנקז את מי הגשמים מקו פרשת המים מאזור השלוחה של מושב פורת, מושב עין ורד, והמושבים יעבץ ועזריאל, ומתחבר לנחל אלכסנדר, שעובר בשנים האחרונות תהליכי שיקום נרחבים וחשובים לרווחת הציבור.

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | הידרולוגיה ותבליט

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | מצב לפני

השטח המתוכנן, שבמשך שנים רבות קבלני בניין זרקו בו פסולת בניין ועפר נמצא בסמוך לחממות, שדות חקלאיים דרכי עפר חקלאיות, שצ"פ של היישוב יעף וכביש הגישה ליישובים כפר יעבץ, עזריאל, יעף ובית הספר שכטרמן. אמנם, זריקת הפסולת הופסקה, אך השטח ממשיך לעבור דגרדציה גם כיום. השטח מאולח במינים פולשים וחשוף לנגר חקלאי.

פארק אקולוגי בריכת חורף יער | מצב לפני

פארק אקולוגי בריכת חורף יער | ערכי טבע

בשטח גלום פוטנציאל טבעי גדול. שרדה בו חברת צומח ייחודיות לשרון, ציפורים מקננות על ענפי האקליפטוס הענק ומאורות של תנים ושועלים נחבאות בין העשבים הגבוהים, ומשוכות הצבר המרשימות. אין ספק שלשקם שטח שכזה, להחזיר אליו מיני בר שנעלמו ממנו ולהנגישו בחזרה לידי הציבור – יהיה מטרה ראויה, בבחינת "להחזיר עטרה ליושנה".

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | ערכי טבע

בתמונה: צומח במתחם פרויקט פארק אקולוגי בריכת חורף יעף

בתמונה: נדידת ציפורים מעל מתחם פרויקט פארק אקולוגי בריכת חורף יעף

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | ערכי טבע

בתמונה: צומח במתחם פרויקט פארק אקולוגי בריכת חורף יעף

בתמונה: קרפדה ירוקה שנמצאה במי גת כילודיא הסמוכה למיקום פארק אקולוגי בריכת חורף יעף

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | צוואר בקבוק צר, מסדרון אקולוגי

שטח הפרויקט מצוי בצוואר בקבוק צר מאוד של מסדרון הרוחב האקולוגי של השרון (בציר מערב-מזרח), המחבר את שטחי לב השרון עם השטחים הפתוחים שבמעלה נחל אלכסנדר. לפיכך נדרשת תשומת לב מיוחדת בתכנון המאפשר למסדרון זה להמשיך ולקיים תפקודים אקולוגיים ותבטיח את המשך הקיום של המסדרון כרצף פתוח.

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | קרבה לאתרים

מיקומו המרכזי של הפארק וסמיכותו לאתרים משמעותיים - "חרבת כילואידא" בו השתמרה בצורה כמעט מושלמת גת עתיקה ונדירה באזור השרון, שביל האופניים הפעיל "דרך הלב" החוצה את המועצה, מרבדי נרקיסים ועוד - מהווה פוטנציאל להפיכת הפארק לעוגן אקולוגי התומך במגוון ביולוגי מקומי ולאבן שואבת לפעילות פנאי ונופש איכותי לתושבי האזור ובכלל, הסובלים ממפגעים נופיים רבים. יחד עם מערך שבילי "דרך הלב" יהווה תמריץ להמשך שיקום ופיתוח אזורים ואתרים נוספים באזור.

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | קרבה לאתרים

"דרך הלב"

דרך הלב הינה מערכת שבילים המיועדים לרוכבי אופניים ולהולכי רגל המחברים בין ישובי המועצה, אתרים בעלי חשיבות והמועצות השכנות. "דרך הלב" מחברת בין יער אילנות במערב ויעף במזרח. היא עוברת בשלולית החורף עין שריד, דרך המוביל, יעף, ועתידה להמשיך עד אתר פסולת קלנסווה (אתר כ.ח, אתר פסולת בשיקום, טייבה) הנמצא בשיקום לטובת פארק תעשיות מחזור נחל אלכסנדר. מערך שבילי האופנים פתוח ונגיש לכלל וניתן לראות בו משפחות רוכבות לטיול משותף ואף רוכבים מקצועיים.

"פארק אקולוגי - בריכת חורף יעף" תהווה נקודה משמעותית ונעימה לבילוי, מנוחה והתרעננות לרוכבים וההולכים לאורכה של דרך הלב.

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | קרבה לאתרים

מוזיאון (פרטי) לב השרון לתולדות הטרקטור והמיכון החקלאי

בין הפרדסים שבסביבת מושב עין ורד נמצא מוזיאון הטרקטור. האוסף שבו כולל כלים חקלאיים וטרקטורים, חלקם מראשית המאה הקודמת, ומעניק למבקרי הצצה מוטורית והיסטורית נדירה למאה הקודמת, אל מראה החקלאות הראשית ההתיישבות בארץ ישראל. המוזיאון מהווה גרעין לאוסף הציבורי הגדול מסוגו בארץ הנחשב לגדול גם בסדר גודל בינלאומי. בשבתות מגיעים למקום אורחים רבים ומתקיים הפנינג לטובת הדור הצעיר, כולל חשיפת הטרקטור האדום מסיפור הטרקטור וארגז החול שכתב מאיר שלו. בהאנגר נוסף שקיים צמוד לטרקטורים ישנו מוזיאון נוסף שמציג כלי בית וכלי עבודה ששימשו אותנו בעבר ומעלים זיכרונות למבוגרים שבנינו ופליאה לילדים.

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | קרבה לאתרים

אתר כילודיא, גת ביזאנטית, יעבץ

בכפר יעבץ הסמוך לשטחו של "פארק אקולוגי – בריכת חורף יע"פ", נחשפה גת עתיקה עם בריכה עגולה לאגירת יין, בעומק כ-5.1 מ' ובקוטר כ-3 מ', שתוארכה לתקופה הביזנטית. לפני מס' שנים שופצה הגת והפכה לאטרקציה מקומית ביישוב. במקום ניתן לראות רצפת פסיפס לבנה נדירה, בריכה גדולה שהונחה על גביה רשת מתכת ושרידים מרתקים נוספים. לצד הגת יש מקבץ כלניות ועץ שקד בודד בגובה 5.2 מ'. האזור סביב השקד, הגת ובית הבאר מכיל חמצצים רבים.

בחודש האחרון, מאי 2018, במסגרת חפירות ארכיאולוגיות שביצעו תלמידים מבתי הספר במועצה האזורית לב השרון, נתגלו באדמה מטבע עתיק משנת 300 לספירה ופעמון ברונזה.

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | קרבה לאתרים

חורשת עצי זית עתיקים, יעף

בצמוד לשטחו של "פארק אקולוגי – בריכת חורף יעף" נמצאת חורשה של עצי זית עתיקים, מסועפים ויפים בני עשרות שנים שהיו חלק מכרם זיתים גדולה שאינה פעילה כיום. החורשה נמצאת בתהליך של שימור ושיקום. ילדים ובני נוער מהישוב ומהסביבה משתתפים בתחזוקה השוטפת של כרם הזיתים וכמובן גם במסיק הזיתים בעונה. מבקרים בפארק האקולוגי יוכלו להתרשם מעצי הזית העתיקים ולנפוש בצילם.

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | קרבה לאתרים

עץ האלון העתיק בישראל, טייבה

דרומית ליישוב עזריאל, הסמוך לשטחו של "פארק אקולוגי - בריכת חורף יעף", נ.צ. 198268/684884, מצוי עץ האלון העתיק והמרשים ביותר בישראל. היקפו של העץ 690 ס"מ וקוטרו 2.32 מ', ומשערים שהוא שריד מהתקופה העות'מאנית שבה עצי האלון היו נפוצים באזור השרון. במשך השנים נקשרו לעץ אגדות רבות: "יש אמונה מאד חזקה שמלאך שומר על העץ הזה ומתנקם בכל מי שנוגע בו. על פי הסיפורים העץ בן 1,400 שנים, אולם קשה לקבוע את גילו בגלל שכל החלק הפנימי שלו אכול.

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | קרבה לאתרים

מרבדי נרקיסים

ממזרח לכפר יעבץ, כ-800 מ' משטח פארק אקולוגי בריכת חורף יע"פ, ניתן לצפות בכל חורף בריכוזי פריחת נרקיסים מרהיבה.

מוסדות חינוך

בסמוך לאתר המיועד נמצאים מספר גני ילדים ובית הספר היסודי ממלכתי-דתי שכטרמן, בו לומדים מאות תלמידים.

ילדי הגנים ובית הספר יוכלו להינות מביקורים תכופים ולמידה על הטבע המשתנה בעונות השנה. ילדי בית הספר הגדולים יותר יוכלו ללמוד דרך עבודות חקר (ביוטופ) על בעלי החיים והצומח בנחל (ראשנים, דגים, ציפורים, צמחים שונים ועוד..).

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | קרבה לאתרים

מוסדות חינוך - חווה בלב

חווה בלב הינה חווה חקלאית הנמצאת בצמוד למוסדות החינוך ולפארק האקולוגי. החווה מהווה מרכז חינוכי אליו מגיעים ילדי גנים מכל רחבי הארץ. הילדים מסיירים בחווה, חווים פליאה וכבוד לטבע, חשים את האדמה, מכירים מגוון מינים וסביבות חיים, מתנסים במלאכות חקלאיות ומסורתיות ועוסקים במגוון פעילויות שונות בטבע. הילדים המבקרים בחווה יוכלו לצאת לסיור רגלי קצר אל ה"פארק האקולוגי בריכת חורף יעף" לטייל לאורך הנחל, להכיר את החי והצומח ולהתפעל מהטבע.

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | סיכום מטרות ויתרונות הפרויקט

1. בתי הגידול של בריכות החורף וצומח קרקעות החמרה הינם בתי גידול בסכנת העלמות חמורה מהנוף. פרויקט זה יאפשר שיקום ושחזור נוף הצומח הטבעי של בתי גידול אלו ע"י שתילת מיני צומח אופייניים, חלקם נדירים, ומשיכת מגוון ביולוגי של מיני בעלי חיים הנמצאים גם הם בסכנת איום חמורה, ובנוסף יאפשר האתר המשוקם חיזוק הקישוריות ואת יכולת השרידות של בית בתי גידול דומים הממוקמים בשטחים סמוכים.
2. מרכיבי הפרויקט כוללים פינוי פסולת ומינים פולשים של צמחייה כגון שיטה מכחילה וטיונית החולות ובמטרדים סביבתיים אחרים, תוך הקצאת משאבים תחזוקת מומחה וניטור לאורך זמן בכדי ליצור פרויקט בר קיימא.
3. תוכנית השיקום מותאמת לתכנון שהוגדר על ידי רשות הטבע והגנים למסדרונות אקולוגיים בשטחי המועצה האזורית לב השרון, המתבססים בעיקר משארי שדות חקלאיים וערוצי ניקוז. בריכת החורף יעף תהווה נקודה חמה אקולוגית חשובה לחיזוק המסדרון אקולוגי של נחל אלכסנדר ותספק שרותי מערכת אקולוגית לציבור כנוף ייחודי. הכשרת שטח הפארק תמנע רצף בנוי בין עזריאל ויעף, ותבטיח את המשך הקיום של המסדרון כרצף פתוח. לאור מצבו המתדרדר של המסדרון האקולוגי במרכז הארץ, יש חשיבות רבה לכל פעולה שתתרום לחיזוקו.
4. מרחב פרויקט פארק אקולוגי בריכת חורף יעף עניי בבתי גידול לחים, להם יש חשיבות אקולוגית רבה. בריכת החורף תייצר שקעים לחים בנחל ורד שיאפשר שיקום חי וצומח האופייניים לבתי הגידול. בשנה החולפת בוצעו סקרי טבע בטירה ובקלנסווה (הסמוכות לפרויקט), ונמצא מגוון דו-חיים כולל טריטון הפסים, קרפדה ירוקה ואילנית מצויה (הנמצאים בסכנת הכחדה בישראל), ולכן יש סבירות גבוהה שהקמת הבריכה החדשה תוכל לסייע לקיומם של מינים אלו גם בעתיד.
5. האתר מצוי בסמוך לכביש הגישה המרכזי ליישובים כפר יעבץ, עזריאל, יעף ובית הספר שכטרמן. וממוקם על דרכי אופניים ושבילי טיול מרכזיים בשטח המועצה, שביל דרך הלב, ובקרבה מידית לשביל נחל אלכסנדר, כמו כן בסמיכות לבריכה מוקדי עניין רבים.

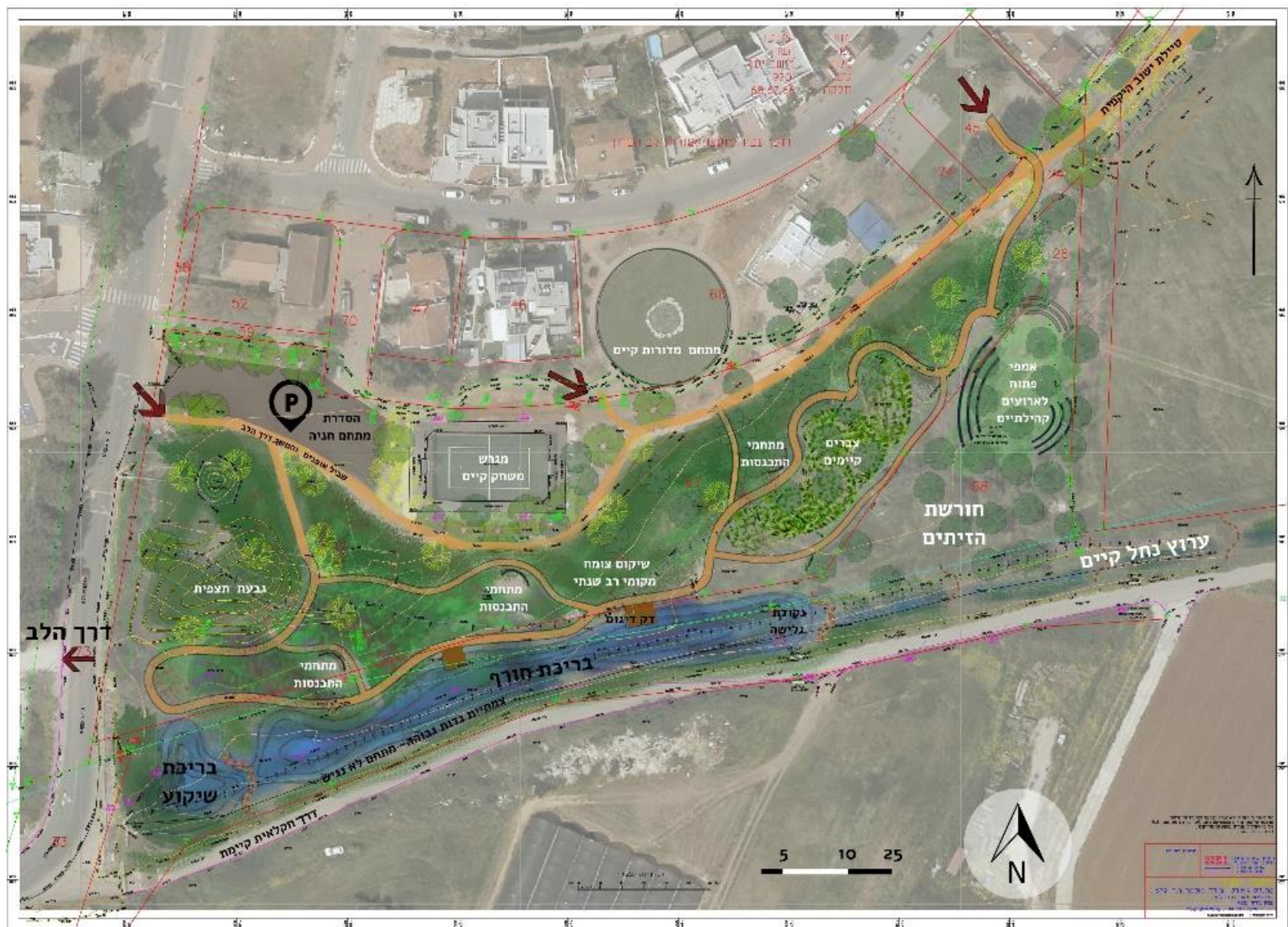

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | סיכום מטרות ויתרונות הפרויקט

6. פעולות השיקום האקולוגי המתוכננות באתר, בחלקם ילוו ע"י קהילת הישובים הסמוכים שיהיו שותפים באופן אקטיבי בתהליך השיקום, על ידי הטמנת פקעות וזריעה של פרחי הבר.
7. האתר ממוקם בסמיכות מיידית לקריית חינוך ולמספר גני ילדים של הישובים הסמוכים וישמש אותם כמעבדות שטח ולסיורים לאורך השנה, בלימודי הטבע והאקולוגיה בכלל ובתי הגידול של בריכות החורף והחמרה בפרט.
8. כחלק מתכנון האתר יוגדרו מספר כיתות חוץ שיאפשרו הדרכות וסיורים לקהילה וכן שילוט הסבר מפורט שיסביר על בתי הגידול הנדירים והחשיבות לשמירתם וכן מגדירי בעלי חיים וצמחייה אופיינית.

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | תשריט הפרויקט

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | הדמיות לפרויקט

בריכות החורף

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | הדמיות לפרויקט

בריכות החורף

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | הדמיות לפרויקט

צילום, מצב קיים

הדמייה, מצב מוצע

כיכר המדורות

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | מצב נוכחי פברואר 2020

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | פברואר 2020

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | פברואר 2020

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | פברואר 2021

פארק אקולוגי בריכת חורף יעף | אפריל 2021

